

szetnek: „A történelem előtti kultúrák és a mai természeti népek szobrászatának letisztult formarendje, őszintesége, ökonomikus kifejezőmódja mélyen megragadott. Vonzódom azokhoz a korokhoz, amelyekben az emberek és az élet hétköznapi tárgyai még nem szakadtak el egymástól, amelyekben a magas kultúra és a népművészet még nem vált külön. Ezeknek a népeknek a szobrai és használati tárgyai összekötő kapcsot, hidat képeztek az ember világa és a transzcendens világ között, s az utóbbinak üzenetét közvetítették az előbbi számára. Úgy érzem, ezekben a korokban, e népek körében — s *nem* a periklézsi Athénben, s *nem* a hellénizmus, a római császárkor és a reneszánsz évszázadaiban — születtek meg a legnagyobb, legértékesebb plasztikai művek...”

Mikor aziránt érdeklődöm, hogy kik a példaképei a XX. századi mesterek közül, Brancusit, Henry Moore-t és Mailtec mai román szobrászt nevezi meg. De tanítómesterének tekinti Papp László fiatal szobrászt és ötvöst is. „Ha őt nem ismertem volna meg, talán én is a szokványos útra kerülök. Az ő eredményeiből építkeztem tovább. Nagy hálaival tartozom neki...” Tisztelet és megbecsülés él benne Medgyessy és Borsos Miklós puritán, szűkszavú művészete iránt is. A közelmúlt és a jelen magyar festői közül Vajda Lajost, Anna Margitot, Bálint Endrét és Kondor Bélát érzi lelki rokonainak. Sokat olvas, költőket is és prózaírókat is: Rilket és Apollinaire-t, József Attilát és Weörest, Krúdyt és Déryt, Kodolányit és Szabó Lőrincet, Kassákot és Pilinszkyt, Nagy Lászlót és Juhász Ferencet...

Beszélgetésünk közben ars poeticáját is megfogalmazza: „Napjainkban a művészetet az a veszély fenyegeti, hogy csupán technikai tevékenységgé válik. A szobrásznak abban az anyagban kell gondolkodnia, amelyet művéhez felhasznál. Mások a lehetőségei az agyagnak, a kőnek, a fémnek, a fának. Ha a művész ezt elfelejti, akkor dekadencia, dekorativitás, tetszetősség, manír, üres ügyeskedés lesz az eredmény. Az ősi, egyszerű anyagok természetéhez, tulajdonságaihoz, struktúrájához, »lelkéhez« alkalmazkodva próbálom kifejezni gondolataimat, eszméimet, azt a bennem élő szellemi tartalmat, amelyet egyik írásában Paul Éluard »a csodás dolgok iránti hajlam«-nak nevez.”

DÉVÉNYI IVÁN

TÓTH SÁNDOR VERSEI

Madách sírja

*gyökér-csend
szikla-rés
felhőtorony*

*madarak hangja
éj-kalitkában
domb-vitorlákon
jár a szél*

*ki üti meg olykor
a világ-dobot*

*a kő
kő alatt
szemfödél*

Exodus

*rét-magány
gömbváz-hajlék
az éjszaka partjain
szélsodorta-csillag
felhők alján*

*egyetlen hang tölti meg
a csönd árkait*

*vizekből
megindul az éltök sokasága
a hegyre
hogy még egyszer egyenek
a kenyérből
a halból*

Epitaphium

*ősi felejtés urnáiba
tért meg az álmod
a végső angyal
ha sőt hint porodra
szép lesz az ébredés
miként halálad*